CİNGÖZ RECAİ

TATAVLA CİNAYETİ

PEYAMİ SAFA
(SERVER BEDİ)

KİBAR SERSERİ SERİSİ
Sekizinci Kitap

CİNGÖZ RECAİ

TATAVLA CİNAYETİ

PEYAMİ SAFA

(SERVER BEDİ)

«جین کوزه جائی» نك غاری اقاده سركذشتلری

طاطاولا جنایتی

جین کوزه ماشه‌لره توصیه‌ی آوجیلره طاتلی پیغاملری کوندرمکه جین اوغلی جین، چینلیلرك کیلر براقمایوب سرسری یرلرده، سرگذشتلرینی اوقورکن تماشایه‌لی آهنگدار.

T81.3.716

جائی ه قروفی

طابع ژ ناشری : اورخانیه مطبعه‌سی

TATAVLA CİNAYETİ

KİBAR SERSERİ SERİSİ

İkinci Seri
Sekizinci Kitap

Her Kitapta Başlı başına Bir Hikâye Var

Muharriri: Server Bedi

Tâbi ve Naşiri:
Orhaniye Matbaası
İSTANBUL
1342 (1926)

1

Meşhur sertaharri memuru Mehmet Rıza, bir gece yarısı evinde uyurken, telefon zili şiddetle, üst üste çaldı.

Mehmet Rıza, hafif uykusundan çarçabuk uyanarak, yatağının başucunda duran telefon aletini eline aldı ve sordu:

"Kimsiniz?"

"Burası Tatavla* merkezi. Mehmet Rıza Beyefendi oradalar mı?

"Bendeniz Rıza. Emin Bey siz misiniz?"

"Bendenizim Rıza Bey."

"Hayrola?"

"Mühim bir cinayet var Rıza Bey?"

"Orada mı?"

"Evet... Hem de bizim merkeze çok yakın bir evde..."

"Hemen geliyorum Emin Bey... Fakat yolda biraz zihnimi çalıştırmam için bana izahat verir misiniz?"

"Beyim... Bizim merkezin arkasındaki sokakta bahçe içinde büyük bir ev vardır. İçinde tanınmış bir Ermeni zengini oturur. Bir karısı, bir de hizmetçisinden başka kimsesi yoktur. Bu gece..."

---

* Tatavla, İstanbul'da, ismi bugün Kurtuluş olan semtin o dönemdeki adıdır. Hikâyenin yazıldığı dönemde Rumların yoğunlukta olduğu semtin ismi olan Tatavla, Rumca at ahırı anlamına gelen tavla kelimesinden türemiştir. İstanbul Belediyesi mektupçusu Osman Nuri Ergin (1883-1961) hazırladığı ünlü İstanbul Şehir Rehberi'nde (1934) şehrin bazı sokaklarına yeni isimler bulurken Tatavla semtinin ismini de Kurtuluş olarak değiştirmiştir.

"Şaşılacak şey! O merkez sizin idarenize geçeli beri, Tatavla'da cinayetler azaldı diye seviniyorduk."

"Evet Rıza Bey... Ben de bununla iftihar ediyordum. Fakat bu geceki cinayet hem müthiş hem anlaşılması güç bir şey... Onun için size müracaat ediyorum. Saat on bir sıralarında... hizmetçi, madamla mösyönün yattığı katta bir çığlık duyar, odasından dışarı çıkmak isterse de, kapısını dışarıdan kilitli bulur, pencereyi açar: 'İmdat! İmdat!' diye bağırmaya başlar. Mahalleli feryadı işitince gelip karakola haber verirler. Bereket ki ben henüz merkezde idim. Yanıma memurları alarak vaka mahalline koştum. Evin kapısını kırarak içeriye girdik, madamla mösyönün oturdukları kata çıktık, yattıkları odaya girdik. Kadın da, erkek de yatağın içinde göğüslerine bir bıçak saplanmış, ikisi de kan içinde yatıyorlardı."

"Ölmüşler mi?"

"İkisi de ölmüş, Rıza Bey."

"Katiller içeriye nasıl girmişler?"

"Bahçe duvarından birbirlerine omuz vererek atlamışlar. Sonra binanın penceresinin demirlerinden tırmanarak en üst kat sofaya tırmanmışlar. Bir tanesi aşağıya inmiş, hizmetçinin oda kapısını dışarıdan iple bağlamış. Ötekiler cinayeti yapmışlar..."

"Tabii para için."

"Evet! Maktul kadının gayet kıymetli mücevherleri vardı. Bunlar aşırılmış. Hizmetçinin ifadesine göre, elli bin liralık mücevherlermiş. Başka hiçbir iz yok."

"Peki Emin Bey... Şimdi geliyorum."

Mehmet Rıza, telefonu kapadıktan sonra, tam iki dakikada giyindi ve sokağa fırladı.

Sultanahmet'teki evinden Sirkeci'ye kadar süratle indikten sonra, oradan bir otomobile atladı.

Yolda giderken, böyle adi cinayetler için rahatsız

edildiğine canı sıkılıyordu. Zira bu kabil zabıta vakaları hüviyetleri malum olan birtakım budala katiller tarafından işlenir ve ekseriya, gayet kısıtlı şartlar altında bu katillerin tevkifine muvaffak olunurdu. Mehmet Rıza artık böyle vakalardan bıkmıştı. Onun en büyük emeli meşhur rakibi Cingöz Recai'yi adaletin pençesine teslim etmekten başka bir şey değildi. Hâlbuki böyle cinai vakalarda, Cingöz Recai'nin asla parmağı bulunamaz. Kibar hırsız, elini kana batırmaktan çok çekindiği gibi, ara sıra insaniyete hizmet etmekten de azıcık zevk alır.

Sertaharri memuru, Tatavla merkezinin mensuplarıyla, vaka mahalline gitti, cinayetin işlendiği yatak odasına girdi. Ermeni zenginiyle karısı, karyolada, arka üstü yatıyorlardı. İkisi de kan içinde... Bıçak, ani surette ikisinin de göğüslerinin sol tarafına, doğrudan doğruya kalp hizasına saplandığı için, ani surette ölümlerine neden olmuştu.

Orada bulunan doktor, Mehmet Rıza'ya fenni izahat vererek, maktullerin kalbe giden atardamarlardaki kanama neticesi olarak vefat ettiklerini söyledi.

Buna rağmen, Mehmet Rıza, maktullerin yaralarını bir kere de kendi gözüyle görmek isteyerek, göğüslerini açtı. Cebinden büyütecini çıkardı ve bir doktordan fazla dikkatle, evvela maktul erkeğin yarasını muayeneye başladı.

Yaraya o kadar dikkatle bakıyordu ki, odada bulunan diğer zabıta memurları ve doktor, sertaharri memurunun yaraya böyle ehemmiyet vermesinden hiçbir şey anlamıyorlardı.

Mehmet Rıza, cebinden çakısını da çıkararak, yavaş yavaş ölünün göğsündeki yaraya sokuyor ve çakıyı onun içine doğru ittikçe, arada bir durarak başını geri çekiyor ve yaraya uzaktan bakıyordu.

Aynı tetkikatı kadının yarası üzerinde de yaptıktan sonra, yataktan indi ve kendisine hayretle bakan merkez memuruyla, diğer polislere ve doktora hitaben dedi ki:

"Bir cinayet vuku bulduğu zaman evvela yarayı dikkatle muayene etmek lazımdır. Katillerin hüviyeti, ekseriya açtıkları yaranın şeklinden keşfolunur. Çünkü her katilin kendine mahsus bir bıçak vuruşu vardır. Ben Tatavla'daki katillerle kasa hırsızlarının hepsini tanırım. Yirmi beş seneden fazla bir müddetten beri bu adamların işledikleri cinayet ve hırsızlık vakalarıyla karşı karşıya geliyorum. Hepsinin, ayrı ayrı, nasıl bıçak tuttuklarını, maktulün ne tarafına sapladıklarını, bıçağı yaranın içinde çevirip çevirmediklerini, bıçağın sapını içeriye sokup sokmadıklarını, bıçağın ucunu yaranın içinde, sağa sola oynatıp oynatmadıklarını ezbere bilirim. Hülasa her katilin kendine mahsus adam öldürüşü vardır."

Henüz genç ve az tecrübeli, fakat zeki bir adam olan merkez memuru, Mehmet Rıza'nın beyanatını hürmetle dinledikten sonra, mesleğe ait malumatının artması arzusuyla sordu:

"Şimdi bu maktullerin yaralarında ne gibi hususiyetler görüyorsunuz üstat?"

Mehmet Rıza, bir taraftan büyüteciyle çakısını cebine koyarken, diğer taraftan da tabakasını çıkararak, lakayt bir tavırla cevap verdi:

"Bu yaralarda, her ikisinde de, aynı özelliği gördüm. Adeta gözlerimle görmüş gibi, katilin kolunu havaya nasıl, hangi istikamette kaldırdığını, nasıl hız aldığını, bıçağı nasıl sapladığını biliyorum. Hatta... size şunu temin ederim... Katilin kim olduğunu da biliyorum!"

Dâhi sertaharri memurunun bu iddiası, orada bulunanların hepsini derin bir hayrete düşürdü.

Herkes, hep bir ağızdan, hayran hayran sordular:

"Nasıl? Biliyorsunuz?"

Mehmet Rıza, bu umumi takdir ile şımarmadan, cevap verdi:

"Evet... biliyorum. Eğer nasıl anladığımı öğrenmek isterseniz, hepiniz, yaralara benimle beraber bakınız!"

Zabıta memurlarıyla doktor, merakla, erkek maktulün yarasına yaklaştılar. Mehmet Rıza, büyüteci yara üstüne tutarak, merkez memuru ile arkadaşlarına yarayı gösterdi ve dedi ki:

"Evvela şuna dikkat ediniz: Bıçak, ete, dik olarak, dimdik mi girmiştir? Yoksa, biraz yana yatarak meyil şeklinde mi girmiştir?"

Memurlar cevap verdiler:

"Meyil!"

"Nereden anladınız?"

"Çünkü dik olarak girseydi, etin sol tarafı örselenmezdi. Bıçak biraz yana kaymış."

"Tamam. O halde... bir şeye daha dikkat ediniz: Bıçak içeriye girerken, sağa doğru mu meyletmiş, sola doğru mu?"

"Sola."

"Peki... Şu çakıyı içeriye sokmalı... Bakınız... Çakı da sola doğru meylederek soldan sağa doğru içeriye giriyor. Bıçağın yolu belli. Şimdi çakıyı çıkaralım ve bu istikamette kolumuzu hız alır gibi yukarı kaldıralım."

Mehmet Rıza, çakıyı yaradan çıkararak, kolunu o istikamette yukarı kaldırdı ve dedi ki:

"Görüyor musunuz? Çakı tersine gidiyor. Hâlbuki bu istikamette hız alınamaz. Çakıyı sağ elle tutan bir kol, bilakis sağdan sola doğru meyletmek mecburiyetindedir. Hâlbuki burada, bıçak soldan sağa meyletmiştir. Buna ne dersiniz?"

Zabıta memurları, epeyce düşündükleri halde, üstatlarının bu sualine cevap bulamamışlardı.

Mehmet Rıza gülerek dedi ki:

"Ha... Siz hep katilin bıçağı sağ elle tuttuğunu düşündüğünüz için sualime cevap veremiyorsunuz. Hâlbuki... biraz da katilin bıçağı sol el ile tuttuğunu hatırınıza getirmelisiniz!"

Merkez memuru, sevinçli bir hayretle bağırdı:

"Evet!.. Evet!.. Muhakkak!.. Katil bıçağı sol eliyle tutmuştur."

Sertaharri memuru izahatına devam ederek dedi ki:

"Tatavla katilleri arasında sol el ile bıçak vuran üç kişi vardır. Bunlardan biri tek gözlü Niko'dur. Sağ gözü kördür. Sol gözü gördüğü için, sol eliyle bıçak vurmak daha kolayına gelir. Ben bu herifle çok konuştum. Bana bütün cinayetlerini anlatmıştır. Şimdi mahpustur. Sağ kalırsa on dört sene sonra hapisten çıkacak. Demek ki bu cinayeti o yapmamıştır. Bir de Sallabaş Salih vardır. O da solaktır. Sol eli ile selam verir ve adam öldürür. Onu da tanırım, o da geçen sene öldü. Demek ki cinayeti o da yapmamıştır. Birde solak Dimitri vardır. Sağ kolu takmadır. Her işi sol kolu ile görmeye mecburdur. Geçen haziran mahkûmiyet süresini bitirerek hapisten çıktı, Tatavla'ya geldiğini duymuştum... Bu cinayeti onun yaptığına gözümle görmüş gibi eminim. Çünkü beş altı cinayetini hatırlıyorum ki hepsinde bu tarzı kullanır."

Zabıta memurları, birbirlerine bakarak, mırıldandılar:

"Solak Dimitri!"

Mehmet Rıza devam etti:

"Evet! Solak Dimitri! Katil odur! Fakat zabıta memurluğu da doktorluk gibidir. Evvela teşhis koyarak hastalığın etkenini keşfettikten sonra, o etkeni yok etmek lazımdır. Yani faili yakalamak! Eğer bana akla

uygun surette yardım ederseniz, katili şu bir iki günde enseleyeceğimize şüphe yoktur."

2

Mehmet Rıza, katili ne suretle ele geçirmek mümkün olabileceğine dair merkez memuruna talimat verdi:

"Biliyorsunuz ki" dedi, "bu heriflerin daima bir sevgilileri vardır. Çoğu bir karıya sevdalıdırlar. Şimdi siz, ya burada kambur Yani'nin kahvesine, yahut Sarı Eftim'in meyhanesine adam yollarsınız; solak Dimitri'nin sevgilisinin kim olduğunu, nerede bulunduğunu öğrenirsiniz. Karının evini gözaltında tutarsınız. Dimitri oraya gelir, peşine düşersiniz, gizlendiği yeri bulur, bana haber gönderirsiniz. Bu herifleri tevkif ederken ihtiyatlı olmak lazımdır, çünkü merhamet denilen şeyden onlarda zerre kadar yoktur. Emin Bey! İsterseniz şimdi meyhaneye uğrayalım. Saat daha bir buçuk yok. Onlar kepekleri kapayarak, tezgâhın arkasındaki odada içerler."

Merkez memuru, üstadı Mehmet Rıza'nın refakatinde bir takibe çıkmak fırsatını kaçırmak istemeyerek memnuniyetle cevap verdi:

"Hay hay üstat! Derhal çıkalım. Tebdili kıyafet lazım mıdır?"

"Hayır! Ne kadar tebdili kıyafet olunsa, melunlar, yabancıyı tanırlar. En iyisi, resmen gireriz."

Mehmet Rıza ile merkez memuru, oradakilere bazı emirler verdikten sonra, cinayetin ika edildiği evden süratle çıktılar.

Sarı Eftim'in meyhanesi cadde üstündeydi. Gerçekten, Mehmet Rıza'nın dediği gibi, Tatavla'nın en tehlikeli hırsız ve katil takımı, orada otururlar ve geceleri kepenk-

leri kapatarak içeride sabaha kadar içerlerdi.

Meyhanenin önüne gelince, Mehmet Rıza, kalın bastonuyla kepenklere vurmaya başladı. Bastonun sesi, ıssız caddede silah gibi patlıyordu. Beş dakika süren bir ısrar ile Mehmet Rıza baston vurduğu halde, cevap alamayınca, yere eğilerek kapalı duran kepengin ucundan tuttu ve Emin Bey'in yardımıyla kepengi yukarı sürdü.

0 zaman, meyhanenin içinden, çatlak bir ses bağırıyordu:

"Gece yarısı... Kim o be? Kim o?"

İki zabıta memuru, simsiyah karanlık meyhaneye girmişlerdi. Çatlak sesinden Eftim olduklarını anladıkları adam, meyhaneye kimlerin girdiklerini görmeyerek hâlâ bağırıyordu:

"Kim o be?.. Ne giriyorsunuz ulan?.."

Karanlıkta, zabıta memurları ilerledikçe, Eftim de onlara doğru yürüyor, birbirlerini görmüyorlardı. Nihayet Mehmet Rıza'nın başına ağır bir şey çarpmıştır. Sarhoş meyhaneciyle kafa kafaya vuruştuklarını anlayarak, Mehmet Rıza bir küfür savurdu.

Merkez memuru, elektrik cep fenerini yakarak Eftim'in yüzüne tuttu. Meyhaneci, zabıta memurlarını görünce canavardan ürken bir çocuk gibi titremeye başladı.

"Bizi tezgâhın arkasındaki odaya çıkar, Eftim!"

Meyhaneci, evvela, orada kimse olmadığını söyleyerek karışık birtakım yeminler etti, fakat pek iyi tanıdığı Mehmet Rıza'yı da karşısında görünce ısrarın faydasızlığını anlayarak zabıta memurlarına yol gösterdi.

Küçük meyhane hücresinde beş altı kişi vardı. İkisi peykelere uzanarak, homurtulu bir uyku içinde sızmışlardı. Diğer dört tanesi, bir masa etrafında başlarını tokuşturarak oturuyorlardı.

Zabıta memurları içeri girince, tehlikeli sarhoşlar,

bir yılan görmüş gibi yerlerinden sıçradılar. Bir hücuma uğradıklarını hesaplayarak icabında havaya savurmak üzere, sandalyelerin arkalarını tutuyorlardı.

Mehmet Rıza, dostane bir hareketle onlara doğru ilerleyerek:

"Korkmayın, keyfinize bakın! Bir şey yok!" dedi.

Sarhoşların hepsi, Mehmet Rıza'yı da, merkez memurunu da tanıyorlardı. Kin dolu bir hürmetle onlara selam vererek yerli yerlerine oturdular.

Zabıta memurları da birer sandalye çekerek oturmuşlardı. Mehmet Rıza, sarhoşların yüzlerine ayrı ayrı bakarak, içlerinde, Kürt Mahmut ismindeki bir tanesine hitap etti:

"Sen ne zaman kodesten çıktın Mahmut."

"Haziranda çıktım, Rıza Bey."

"Kiminle girdiydin oraya?"

Sarhoş, bu sualin tesiriyle bir kat daha sersemlemiş gibi, iyice düşündükten sonra tereddütle cevap verdi:

"Biz dört kişiydik... Kadri... İbrahim... Dimitri... Ben."

"Kadri nerede şimdi?"

"Evlendi."

"İbrahim?.."

"Yankesicilik ediyor."

"Dimitri... Solak Dimitri değil mi? O nerede?"

"Solak Dimitri... Solak Dimitri burada."

"Tatavla'da mı?"

"Evet."

"O daha uslanmadı mı?"

Katilin gözleri parladı. Bu suale de cevap verirken eziyet çektiği anlaşılıyordu. "Bilmem," dedi.

Mehmet Rıza, kanaat verici bir ciddiyetle dedi ki:

"Ben Dimitri'yi çok severim. Onun bana büyük bir iyiliği vardır. Hiç unutmam. Beni ölümden kurtardı."

Bu sözler Kürt Mahmut'ta iyi etki icra ediyor, katilin korkunç yüzünde tebessümler uyandırıyordu.

Mehmet Rıza devam etti:

"Onu görmek isterim. Nerede bulmalı? Ona benim bir vaadim vardır. Bir hediye vereceğim."

Kürt Mahmut, biraz düşünerek:

"Kolay!" dedi... "Yarın sen gel buraya... Akşamüstü gel... Ben seni Dimitri'ye götürürüm."

"Evini biliyor musun?"

"Biliyorum."

Mehmet Rıza da biraz düşündü:

"Peki, dedi, yarın akşam, ezandan sonra buraya gelirim."

"Gel!"

"Yalan söyleme sakın ulan!"

"Gelmezsem boynumu al, Rıza Bey."

"Haydi bakalım."

Sertaharri memuru, Emin beyle beraber meyhaneden çıktı ve yolda, merkez memuruna dedi ki:

"Katiller daima beyinsiz mahlûklardır. Hiç kimseden iyi muamele görmedikleri için, bir zabıta memurunun yumuşaklığına minnettar olurlar. Göreceksiniz ki bu adam bana yarın Dimitri'yi bulacaktır."

3

Ertesi akşam, Mehmet Rıza, ezandan sonra Eftim'in meyhanesine uğradı. Kürt Mahmut, sözünde durarak, Mehmet Rıza'yı bekliyordu. Sertaharri memuru bu kabil tahminlerinde yanılmadığını bildiği halde sevinerek Mahmut'u takdir etti:

"Aferin ulan. Yalancı çıkmadın. Bu hizmetini unutmayacağım!"

Meyhaneden çıktılar. Tatavla'nın arka mahallelerine doğru yürüyorlardı. Yolda konuşmadılar.

Yalnız Mehmet Rıza sormuştu:

"Dimitri'yi sen ne zamandan beri görmedin?"

"Arada bir görüyorum Rıza Bey... Bilmem... Son gördüğüm gün çarşamba idi galiba..."

İki katlı ahşap bir evin önüne geldikleri vakit, Mahmut, durarak evi gösterdi:

"İşte burası... Dimitri burada oturur."

Sertaharri memuru, harap binanın cephesine baktı. Hiç ışık yok. İçeride insanların ikamet ettiğine ait bir emare olmadıktan başka, perdesiz pencerelerin yıkıklığından, burası içinde oturulmayan bir ahıra bile benziyordu. Kürt Mahmut kapıyı çaldı ve başını pencerelere doğru uzatarak bağırdı:

"Dimitri! Dimitri!"

Evin ta derinliklerinden bir ses cevap veriyordu:

"Hee… Kim o? Kimdir o?"

"Kürt geldi... Dimitri… Aç! Sana misafir getiriyorum."

İkinci kat pencerelerinden birinden bir baş uzandı. Mehmet Rıza, karanlıkta, bu başı seçemiyordu. Penceredeki adam, aşağıdaki gölgelere bir iki saniye dikkatle baktıktan sonra:

"Ne istiyorsunuz? Ne var? Kim o?" dedi.

Kürt Mahmut bağırıyordu:

"Aç Dimitri! Sana misafir getirdim."

"Misafir kim?"

"Rıza Bey'i getirdim, Mehmet Rıza Bey!"

Penceredeki baş bir aralık sesini çıkarmadı. Sonra, suni bir kahkaha salıvererek:

"Ha... Bizim Rıza Bey mi? Buyursun! Geliyorum, kapıyı açacağım!" dedi.

Pencerenin önünden ayrılarak, sokak kapısını açmaya koştu. Elinde küçük bir lamba ile kapıyı açmıştı. Mehmet Rıza, gerçek amacını mükemmel surette gizlemeye muvaffak olarak, dostane bir sesle:

"Merhaba Dimitri! dedi. Sana misafir geldim. Sen beni arayıp sormazsın ama, bak ben yine hatır, gönül nedir, bilirim."

Dimitri kapıyı ardına kadar açarak Mehmet Rıza'yı yerlere kadar selamladı:

"Buyurunuz Rıza Bey... Safa geldiniz!" dedi.

İçeriye girdiler. Dimitri, lambayı tutarak, önden yürüyor, Mehmet Rıza onu takip ediyor, Kürt Mahmut arkalarından geliyordu.

Merdivenleri çıkarken, Dimitri'nin elindeki lamba birdenbire söndü; Mehmet Rıza, ellerini hemen ceplerine götürerek, bir eliyle revolverini, öteki eliyle elektrik fenerini ararken büyük bir demir parçasıyla kafasına vurulduğunu hissetti ve şuurunu kaybederek, baygın bir halde, merdivenlerden aşağı yuvarlandı.

***

Gözlerini açtığı vakit üç haydut tarafından sımsıkı bağlanarak, yerlerde sürüklendiğini görmüştü. Hiç kımıldamaya imkân yoktu.

Kürt Mahmut alay ediyordu:

"Nasıl Rıza Bey? Solak Dimitri'ye misafirliğe gelir misin?" diyordu.

Sertaharri memuru, kendisine güvenmenin cezasını çektiğini anlayarak sesini çıkarmıyor, böyle sürüklene sürüklene nereye götürüleceğini merak ediyordu.

Mutfağın yanındaki merdivenden indiren haydutlar Mehmet Rıza'yı dasdaracık, gusülhane kadar ufacık, penceresiz bodruma tıkarlarken:

"Bak! Orada senin gibi bir tane daha var!" dediler ve kapıyı çekip dışarıdan kilitleyerek uzaklaştılar.

Bu bodrum, zifiri karanlık bir yerdi. Mehmet Rıza, orada, ikinci bir insan gölgesi daha görüyor, fakat bunun nasıl bir adam olduğunu seçemiyordu.

İçerideki adam, galiba bağlı olduğu için, yerde sürüne sürüne Mehmet Rıza'ya yaklaştı ve gözleri karanlığa daha fazla alışık olduğu için ona dikkatle baktı:

"Kimsin sen?" dedi.

Mehmet Rıza bu sesi tanır gibi olmuştu. Hayretle sordu:

"Sen kimsin?"

Öteki bağırdı:

"Yemin ederim ki sen Mehmet Rıza'sın!"

"Ben de yemin ederim ki sen de Cingöz Recai'sin"

İkisi de bir hayret çığlığı koyuvermişlerdi. Eğer iki rakibin ikisi de bağlı olmasalardı, bu tesadüfün sevincinden birbirlerini kucaklamalarına ihtimal verilirdi.

Mehmet Rıza, manasını izah edemediği, sebebini anlayamadığı bu tesadüfün verdiği merak içinde, hayretle soruyordu:

"Senin burada işin ne, Cingöz!"

"Senin ne işin varsa, benim de o."

"Ben faka bastım."

Cingöz bir kahkaha salıverdi:

"Ben de öyle."

Mehmet Rıza, yarı öfke ve yarı neşeyle:

"Ben aklım sıra Dimitri'yi tevkife gelmiştim," dedi.

"Ben aklım sıra Dimitri'yi soymaya gelmiştim."

"Soymaya mı geldin?"

"Öyle ya. Bu sabah, gazetelerde, Ermeni zenginiyle karısının Tatavla'da katledildiklerini okudum. Sonra elli bin liralık mücevherlerinin çalındığını da öğrenince, gözlerim fal taşı gibi açıldı. Böyle büyük bir hırsızlığı Cingöz'den başka heriflerin yapmasına razı olmadım. Katili enseleyip mücevherleri paylaşmayı aklıma koydum. Düşün ki ben Tatavla'nın bütün katillerini tanırım. Aralarında benim üyelerim de vardır. Bu sabah öğleye kadar bir tahkikat ak Dimitri kumpanyasının fail olduğunu anladım."

"Senin polisliğin de vardır."

"Her iş elimden gelir, evelallah! Fakat sen de, ben de sersem tavuk gibi buraya tıkıldık işte!"

"Buraya nasıl geldin?"

"Sarı Yani'nin kahvesinden Dimitri'nin evini öğrendim. Kollarımı sallaya sallaya dosdoğru buraya geldim. Kapıyı bana Dimitri açtı. İçeri girer girmez revolveri burnuna dayadım: 'Ulan Dimitri! Ben Cingöz'üm! Beynini patlatırım! Ermeni'nin mücevherlerini paylaşacağız!' dedim. Köpoğlu herif, hiç itiraz etmedi: 'Peki, Recai Bey... Adam adama lazım olur... Sana üç mücevher vermişim ne çıkar? Gel yukarıya!' dedi. Revolveri dört tarafa tutarak merdivenleri çıkarken başıma bir demir yedim, sırtüstü yuvarlandım. Hâlâ bu demiri kimin vurduğunu

anlayamıyorum."

Sertaharri memuru, Cingöz'ün sergüzeştini dinlerken kahkahalarla gülüyordu:

"Tam dert ortağıyız be!" dedi. Benim başımdan da aşağı yukarı bunlar geçti."

Mehmet Rıza da bütün macerasını sonuna kadar Cingöz'e anlatmıştı.

Tanınmış hırsız dilini şaklatarak dedi ki:

"Vay canına!.. Görüyor musun Rıza! Bizden akıllılar varmış. Şu solağı takdir ettim doğrusu! Vay ölüsü kınalı! Bizi buraya resmen tıktı! Sen bu deyyusu tanır mısın?"

"Tanırım."

"Bu kadar kurnaz mıdır?"

"Kurnaz olduğunu bilmiyordum ama, dünya değişti. Biz aptallaşırken başkaları akıllanıyor."

Cingöz Recai, Mehmet Rıza'nın bu kötümser felsefesine gülerek:

"Sahi be, Rıza... dedi. El âlem ifrit kesiliyor, biz aptallaşıyoruz."

"Ben kendime güvenmeseydim, buraya düşmezdim."

"Ben de öyle."

O sırada tavanda bir gürültü olmuştu. Küçük bir delikten bir lamba ile solak Dimitri'nin başı gözüktü. Haydut, çürük dişlerini göstererek gülüyor; "Haydi bakalım şaşkolozlar!.. Ölümlerden ölüm beğenin!" diyordu.

4

Cingöz Recai bilinen alaycılığıyla cevap verdi:

“Ben senin bıçağınla ölmek isterim, Dimitri! Hani şu Ermenileri öldürdüğün bıçakla!”

Solak Dimitri, tavandaki delikten bir bıçak uzattı:

“Bu mu?”

“Ermenileri onunla mı öldürdün?”

“Evet.”

“İyi işte... Gel aşağıya bana da onu sapla. Her zaman merak ettiğim şeydir; bıçakla, hançerle birçok adamlar öldürüyorsunuz; zavallılar, bu müthiş bıçak acısına, bir iki dakika bile olsun, nasıl katlanıyorlar? Galiba o kadar acımıyor Dimitri?”

Solak Dimitri korkunç bir kahkaha salıverdi:

“Bıçağı ben saplarsam, can acımaz yüreğin tam üstüne vururum ve bir sokuşta bıçak sapına kadar girer. Ama bazı katiller, hem yavaş yavaş sokarlar, hem de bıçağı yaranın içinde döndürürler.”

“İşte bu fena, Dimitri! O zaman insanın çok canı acır! Ben de bunu bildiğim için bizi gel sen öldür diyorum.”

Dimitri biraz düşündükten sonra; “Ama ben sizin canınızın yandığını görmek isterim!” dedi.

Mehmet Rıza sordu:

“O neden? Bize o kadar düşmanlığın mı var?”

Dimitri dişlerini gıcırdatarak cevap verdi:

“Senin yüzünden ben on beş sene kodeste yattım Rıza Bey, anlıyor musun? On beş sene güneş görmedim.”

"Ama senin yüzünden kaç tane aile mahvoldu Dimitri?"

"Ben onu bilmem. Herkes kendini düşünür, her koyun kendi bacağından asılır."

Cingöz Recai, neşesini hiç kaybetmeyerek bağırdı:

"Peki, bana ne düşmanlığın var Dimitri?"

"Sana da kızıyorum. İstanbul'u soyup soğana çeviriyorsun, bize ekmek bırakmıyorsun."

"Canım Dimitri... İstanbul o kadar zengindir ki senin benim gibi kırk tane daha olsa hepimizi besler."

Solak Dimitri, Cingöz'e cevap vereceği yerde, homurdanıyor, o korkunç dişlerini gıcırdatıyordu.

"Sizi ben nasıl öldüreyim?" dedi.

Mehmet Rıza bir fikir vermek istedi:

"Üstümüze tabanca sık!" dedi.

Dimitri, inkâr vadisinde başını salladı.

"Olmaz! Size güç bir ölüm ister... Canınız çok yanmalı... Sizin hatırınıza böyle bir şey geliyor mu?"

Cingöz Recai, gülerek, Mehmet Rıza'ya dedi ki:

"Haini görüyor musun? Ölümümüzü bize soruyor."

Sonra başını Dimitri'ye kaldırarak; "Hayır? Bizim aklımıza hep kolay ölümler geliyor, Dimitri!" dedi.

Solak Dimitri, kendi kendine söyler gibi onlara anlatıyordu:

"İki şey aklımdan geçiyor. Biri bu evi ateşe vererek sizi burada yakmak istiyorum. Öteki de başınıza kaynar su dökerek sizi haşlamak istiyorum."

Cingöz bağırdı:

"Aman! Haşlamaktan vazgeç. Benim etim tatlı değildir, haşlaması da tatsız olur."

Solak Dimitri, birdenbire tavandaki delikten çekilerek; "Şimdi görürsünüz!" dedi.

Cingöz Recai, karanlıkta başını Mehmet Rıza'ya doğru çevirerek.

"Yapar mı yapar Rıza!" dedi. "O delikten on beş teneke kaynar su boşaltsa, bu dasdaracık yer dolar ve biz hem haşlanır hem de boğuluruz. Bu heriften ummaz mısın?"

"Nasıl ummam? Domuz her şeyi yapar. Ne Dimitri'dir o, ben bilirim."

"Buradan savuşmanın bir çaresini görüyor musun üstat?"

"Evvela şu bağlarımızı çözmeliyiz. Hâlbuki senin de benim de kollarımız serbest değil. Bağlarımızı çözsek bile penceresiz yer. Kapı demir. Dışarıdan kilitli. Tavan yüksek. Nasıl kaçılır? Senin firar işlerinde benden fazla alâkan vardır, sen söyle bakalım."

Cingöz Recai, biraz düşündükten sonra rahat bir nefes bırakarak:

"Buradan da kaçılır, her yerden kaçılır, ama, biz kaçıncaya kadar, o kaynar suları tepemize boşaltırsa mahvolduk." dedi.

"Nasıl kaçılır? İpleri nasıl çözeriz?"

"Ben senin iplerini dişlerimle kemiririm, sen de benim iplerimi kemirirsin. Benim dişlerim bıçak gibidir. Seninkilerin de aşağı kalır yeri yoktur zannederim. Biz hep bir yapıda adamlarız."

"Pekâlâ... Haydi bakalım..."

İki rakip birbirlerine yaklaştılar, kollarının üstünden geçmiş olan ipleri kemirmeye başladılar. Cingöz Recai, iki dakikada Mehmet Rıza'nın ipini kemirerek kesmişti. Mehmet Rıza kollarını kurtarınca, Recai'nin ipini kemirmekten vazgeçerek kendi bacağındaki ipleri çözmekle uğraşmaya başlamıştı.

Cingöz Recai:

"Haydi devam et... Verdiğin sözden geri mi dönüyorsun? Ayıptır... Ben seni kurtarayım da... Sen kancıklık etme ha..." diyordu.

Mehmet Rıza ayağındaki ipleri çözdükten sonra, Cingöz'ün iplerini de çözdü. Usta hırsız bir sıçrayışta ayağa kalkmıştı. Mehmet Rıza da ona benzerini yaptı.

Cingöz Recai, tereddüt etmeden, yerdeki ipleri topluyor, birbirine düğümlüyor, uzun bir ip yapıyordu. Mehmet Rıza'ya dedi ki:

"Rıza! Ben sana omuz vereyim. Tavana çık, delikten geç sen kurtul. Fakat şu ipin ucunu da oraya bağla. Ben de ipe tırmanarak çıkacağım. Bağlamazsan sen zararlı çıkarsın. Çünkü orada haydutlar seni parçalarlar. İki kişi olursak mücadele edebiliriz."

Sertaharri memuru, Cingöz'ün teklifini kabul ederek omuzuna çıktı ve tavandaki delikten geçti: kurtulmuştu. İpin ucunu bağlayarak Cingöz'e seslendi:

"Haydi Recai!.. Sağlamdır... Burada kimse de yok! Tırman!"

Cingöz Recai eski alışkanlıklarının yardımıyla ve fevkalade bir maharetle ipe tırmanarak tavana çıktı ve o da delikten geçti.

İkisi de kendilerini bir odada bulmuşlardı.

Mehmet Rıza, dışarıda bir ayak sesi işiterek Cingöz'e:

"Kapının arkasına saklanalım... Şimdi Dimitri buraya gelir... Üstüne çullanırız!" dedi.

Recai de bu fikri makul bulmuştu. İki rakip, daha kuvvetli bir düşman karşısında ittifak ederek kapını arkasına saklandılar.

Sofadaki ayak sesleri kapıya yaklaşıyordu. Biraz sonra, Dimitri, kapıyı ardına kadar açarak içeriye girdi.

Recai ile Mehmet Rıza'yı görmeyerek deliğe yürümüştü. Bir elinde lamba, öteki elinde de birkaç tane bıçak vardı.

Mehmet Rıza ile Cingöz bir anda haydudun üstüne atıldılar. Cingöz Recai, derhal Dimitri'nin elinden bıçakları alarak bağırdı; "Ulan domuz haydut! Ben adam öldürmem ama, seni gebertmek insaniyete büyük hizmettir!" dedi ve bıçağın birini havaya kaldırarak Dimitri'nin arkasına sapladı.

Sonra bıçağı havada savurarak üstüne doğru koşan Mehmet Rıza'yı da tehdit ederek odadan dışarı fırladı.

Sertaharri memuru, oda kapısına koşmuştu, fakat kapının dışarıdan kilitlendiğini işitince, odada Dimitri'nin ölüsüyle mahpus kaldığını anladı.

Kapının kilidini kırmak için yarım saat kadar uğraşmaya mecbur olmuştu. Dışarı çıkınca yukarı katlara fırladı. Kimseler yok, Dimitri'nin yattığı odada bir dolap parçalanmıştı. Yerdeki halının üstüne büyük bir kâğıdın iğne ile iliştirilmiş olduğunu gördü ve bunu sükûnetle okudu:

"Azizim Rıza;

Hemen bu odaya geldim, dolabı parçaladım, elli bin liralık mücevherleri yanımda taşıyarak savuşuyorum. Ermeni'nin mücevherleri yine bana kısmetmiş. Sana da solağın ölüsü kaldı. Fena mı? Büyük bir cinayetin failini yakalamak şerefini kazanıyorsun. Bu geceki müşterek sergüzeştimizi ölünceye kadar unutmayacağım.

Hürmetkârın
Cingöz Recai"

SON

CİNGÖZ RECAİ,

FANTOMALARA,
ARSEN LÜPENLERE TAŞ
ÇIKARAN,

CİN OĞLU CİN,

ÇAPKIN VE KİBAR

BİR İSTANBUL
SERSERİSİDİR.

SERGÜZEŞTLERİNİ OKURKEN

İNSANIN PARMAĞI
AĞZINDA KALIR.